

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre... 16 kor.
 Negyedévre... 4 "

Helyben házhoz hordva:
 Egész évre... 20 kor.
 Negyedévre... 5 "

Vidékre postán szállítva:
 Egész évre... 24 kor.
 Negyedévre... 6 "

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és
 szombat utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

A szerkesztőség kéziratok visszaadására
 vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

NAGYVÁRAD, decz. 12.

A parlament tekintélye.

A képviselőház mai ülését egy szenvedélyes vita foglalta le, melyet a parlament tekintélyének megvédése ügyében folytattak egymással a honatyák.

Kétségtelen dolog, amelyben az országnak minden polgára egyetért (vagy legalább kellene, hogy egyetértson,) hogy az ország törvényhozói testületét tisztelet illeti meg, melyet e testülettől büntetlenül megtagadni nem lehet.

De másrészt éppen olyan kétségbevonhatatlan dolog az is, hogy egy negyed század óta maguk a törvényhozás tagjai nagyban hozzájárultak e tekintély megintatásához.

A tekintély és becsület dolga egyéneknél és testületeknél egyaránt attól függ, mennyire becsüli meg ő maga a saját tekintélyét és becsületét. Ezt pedig magaviselete, illetőleg cselekedetei és munkái által mutatja meg.

Ha azok tiszteletre méltók, önkényt nyilvánul a személy vagy testület iránt a tisztelet és nagybecsülés, — ha ellenben ezek révén folt esik rajta, akkor bizony — bár jogosan büntetik is a köteles tisztelet durva megsértését — az igazi őszinte tiszteletet, tekintélyt és nagybecsülést nem lehet kicsikarni.

Pedig — mi türes-tagadás benne — a magyar képviselőház bizony nem törekedett eléggé arra, hogy az iránta törvény

által megparancsolt köteles tisztelet mély gyökeret verjen a nép szívében.

Nem utalunk ezuttal a Tisza- és Bánffy-korszak emlékezetes választásaira, a melyek bizony mindenre inkább voltak alkalmasak, mint arra, hogy a törvényhozás tekintélyét emeljék.

Arra is csak éppen célzunk ezuttal, hogy a liberális aera alatt sok olyan törvényt hozott a parlament, a melyekkel bizony nem gyarapította a tekintélyét, sőt ő maga mutatott utat tiszteletre méltó testületek és egyének tekintélyének a lejáráására.

Hanem igenis rámutatunk arra, hogy amiből a képviselőháznak éppen a mostani megtámadtatása keletkezett, hogy t. i. daczára az inkompatibilis törvénynek, melyet maga a t. Ház hozott annak idején, annyi inkompatibilis képviselőt tűr meg a tagjai között, — ez sajnos való s bizony-bizony nagyon lejárt nemcsak az inkompatibilitási bizottságnak, (melyet egy félhivatalos »mindent elfátyolózó, irgalmas nénikékből összealkotott, minden közéleti sebeket beflastromozó testületnek« nevez), hanem magának a képviselőháznak is a tekintélyét.

Mégis csak különös s e tekintetben jellemző dolog, hogy maguk a bevádolt képviselők annyira sem becsülik ezt a bizottságot, hogy idézésére megjelenének. Tisza István gróf például még nem alázta meg magát annyira, hogy e bizottság előtt megjelent volna, daczára a többszöri felszólításnak.

S a bizottság annyira nem becsüli

meg önmagát, hogy hónapokig nem tudnak ülést tartani, mert a tagok nem jönnek össze határozatképes számban. S annyira nem veszik komolyan a dolgot, hogy tegnap is — február hó folyamára tűzte ki a további tárgyalások napjait.

Ilyenek után nem csuda, hogy nemcsak a szocialista irányú lapok támadják e miatt a képviselőházat, hanem támadják maguk a független gondolkozású képviselők s támadja ugyyszólván az egész közvélemény.

Rakovszky István, ez a ritka képzettségű, nagy szónoki tehetséggel, eleven temperamentummal bíró s perfekt gavallér képviselő, ki helyt áll minden szávéért, mai beszédében feltűnő esetekre, adatokra, tényekre hivatkozott, hanem hivatkozott a liberális félhivatalosoknak tartott lapokra, névszerint a Pesti Hirlapra s különösen a Budapesti Hirlapra.

Széll miniszterelnök ugyan sietett kijelenteni, hogy nem ő sugalmazta a B. H.-ot, de kijelentette azt is, hogy megtartja ígéretét s még ezen országgyűlés folyamán végrehajtja az inkompatibilitási törvény revízióját s kijelentette azt is, hogy a Népszava ügyét nem tartja pártkérdésnek, hanem a t. Ház belügyének.

Ez is eredmény, de az igazi eredmény az lesz, mikor az inkompatibilitási törvény revízióját tényleg végrehajtják. Ez igenis alkalmas lesz emelni a t. Ház megintott tekintélyét.

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

L' Arrabbiata.

Irta: Paul Heyse.

(Folytatás).

— Köszönöm, nem iszom! szólt Laurella és távolabb maradt.

— Tölts csak, asszony, tölts csak. Kéreti csak magát!

— Hagyjátok őt! szólt a legény. Makacs feje van; a mit észszer nem akar, arra még a szentek sem vehetik rá! — Aztán gyorsan bölintött, lefutott a bárkához, eloldta a kötelet és várt a leányra.

Az még egyszer köszönt a kocsmárosnak, azután tétovázó léptekkel megindult a csónak felé. Előbb még körülnézett, mintha arra várna, hogy utitárs akadjon. A kikötő azonban üres volt; a halászok aludtak, vagy a tengeren voltak horgokkal és hálókkel; pár asszony és gyerek ült az ajtó előtt alva vagy fonva; az idegenek pedig, a kik reggel átjöttek, később készültek csak vissza, mikor már hűvösebb lesz. Nem is nézegethetett nagyon sokáig, mert mielőtt megakadályozhatta volna, Antonino karjaiba vette és mint egy gyermeket, a csónakba tette. Azután utána ugrott és néhány evezőcsapással kűn voltak a nyílt tengeren.

A leány a csónak elejére ült és félig hátat fordított a fiúnak, úgy hogy az csak oldalról láthatta.

Antonino nem sokáig nézte ezt. Egy kosárból, mely reggel még tele volt narancssal, kivett két narancsot és így szólt:

— Itt van valami a kenyered mellé, Laurella. Ne gondold, hogy külön a teszámódra tettem el! A kosárból begurult a csónakba s akkor találtam meg, mikor az üres kosarakat visszaraktam.

— Edd meg csak magad, nekem elég a kenyeredem.

— Frissit a hőségben, te meg sokat jártál.

— Adtak fönt egy pohár vizet, ez már frissített.

— Ahogy akarod, szólt a legény és újra a kosárba dobta a narancsokat.

Újra hallgatás következett. A tengertükör sima volt és a csónak körül is alig mozgott. A fehér tengeri madarak, melyek a part mélyedéseiben fészkelnek, szintén hangtalanul repültek zsákmányuk után.

— Elvihetnéd ezt a két narancsot anyádnak, kezdi újra Antonino.

— Van még otthon, és ha elfogy, majd veszek megint.

— Vidd csak el neki és mondd, hogy tiszteltetem.

— Hiszen nem is ismer téged.

— Mondd meg neki, hogy ki vagyok.

— Én sem ismerlek.

Nem ez volt az első eset, hogy így megtagadta. Egy év előtt, mikor a festő éppen Sorrentóba jött, egy vasárnap Antonino a helység

többi legényével a főt mellett egyszabad téren boccit játszott. Ott találkozott a festő először Laurellával, ki fején vizes korsóval, a festőre ügyet sem vetve, tovább haladt. A nápolyi, a kit a látvány megkapott, megállt és a leány után nézett, ámbár éppen a játszóknak vonalában állott és két lépéssel kitérhetett volna utjokból. Egy gyengédtelen golyó, mely bokáját érte, figyelmeztette, hogy ez nem az a hely, a hol gondolatokba merülhet. Körülnézett, mintha azt várná, hogy bocsánatot kérnek. A fiatal hajós, a ki a golyót dobta, hallgatva és dacosan állt barátai között, úgy hogy az idegen jobbnak látta elkerülni a szóváltást és elment. De erről a dologról sokat beszéltek, különösen akkor, mikor a festő nyíltan megkérte Laurella kezét. Nem ismerem! mondta a leány kedvetlenül, mikor a festő kérdezte, hogy amiatt az udvariatlan ficzko miatt utasítja-e vissza? Pedig a leány is tudott arról, a mi történt, és azóta, ha Antoninóval találkozott, bizony megismerte.

Kinn voltak már egészen a nyílt tengeren, s a szemhatáron nyoma sem volt sem közel, sem távol a vitorlának. A sziget elmaradt, a part messze fénylett a napban, még csak egy sirály szárnycsapása sem zavarta a mélységes csendet. Antonino körülnézett. Mintha elszánta volna magát valamire. A pirosság hirtelen eltűnt arczáról; letette az evezőket. Laurella akaratlanul visszanézett rá, kíváncsian, de félelem nélkül.

— Véget kell vetnem a dolognak! kiáltott

ORSZAGGYÜLES.

A képviselőház ülése.

Budapest, decz. 12.

Tallán Béla elnök harmadszor megszavaztatván a már tegnap elfogadott javaslatot, áttértek a

Népszava ügyére.

Veszter Imre előadó az igazságügyi bizottság álláspontját kezdi ismertetni.

Rakovszky: (a terem közepén) Halljuk a cikket felolvasni.

Veszter azt fejtegeti, hogy a cikkben van rágalmazás. De ha nem is rágalmazás, legalább is becsületsértést követett el a cikkíró, oly piszkos kifejezések vannak benne. Aki a magyar képviselőket sérti cikkének irányával, tendenciájával, az a parlament tekintélyét sérti. Kéri, hogy a ház adja meg beleegyezését az ügyésznek a cikkíró perbefogására.

Elnök: Kivánják a cikk felolvastatását? (Igen! Igen! — az ellenzéken). Felolvasatom. (Megtörténik).

Visontai Soma: Veszter álláspontját kifogásolja. A parlament felelősség nélkül bíraskodik osztályok felett. S ha egyszer megszólal a nép, a fegyver visszafelé sül, mindjárt nagyon érzékenyek vagyunk.

Vajjon nem az ellenzék oldaláról mondták-e mind azt el, ami a Népszavában meg van írva, s vajjon nem ezek a támadások adták-e alapját a mostani kormánynak? Mert ez a néplap nem tudja magát oly választékosan kifejezni, mint a parlament, azért a parlament védelmére keljen ama cikkben ostromozott rendszernek, melyet a parlament legjobban elítél? (Tetszés a néppárton.) Külön véleményt jelent be. (Éljenzés a balon.)

Nem párt-kérdés.

Szell Kálmán miniszterelnök: Ebben a kérdésben a kormány állást nem foglal, ez a Ház ügye. (Helyeslés.)

Gseftelő nagyságos urak.

Rakovszky István: E kijelentésből azt látja, hogy a miniszterelnök lelkiismerete megszólal s látja, hogy valami mégis büzlik Dániában. (Derűtség a jobbon.) Mikor a parlamentbe jött, búcsút vett az idealizmustól. Sok mindenre el volt készülve, de olyanokra, amit tapasztalt, nem volt elkészülve. Kijelenti, hogy a

Népszava cikkével egyetért. Hát a Pesti Hirlap nem írta, hogy üzérkedés folyik a képviselőházban! A Budapesti Hirlap 35—40 olyan képviselőről ír, akik azért vannak zsiros állásokban, mert — képviselők. Egyik-másik 4—5-féle szakban is »szakértő tekintély«, mint Tisza István gróf. Megtette-e Tisza István e cikk ellen a megtorló lépéseket? Ezek a példák a — kormánypártból erednek. Magyarországon a miniszterek bölcsője és koporsója — a bank. Vannak kivételek, néhányan. A multban Deák, a jelenben Szilágyi, Apponyi, Horánszky. De az előadók? Ha egy-egy állás megüresedik, valószínűleg szegénytelen versenyfutás keletkezik, hogy Kornfeld Zsigmond ur előszobájában kilincseljenek. A Budapesti Hirlap cikket ráolvasván Szellre, kijelenti, hogy ha ezzel odentifikálja magát, szavát megszegte — —

Szell Kálmán miniszterelnök: Ha!

Rakovszky: Igen, ha, feltételezve!

Szell Kálmán: Akkor ne imputáljon előre!

Rakovszky: Tisztelt miniszterelnök ur, talán lejjebb szállna a hanggal, mert én is tudok magasabb hangon beszélni. (Zajos ellenmondás jobbról.) Kubinyi Árpád ur pedig azért, mert a Jelzalog-bankban van alkalmazva, ne háborodjék fel.

Szónok azután a »gseftelő nagyságos urak«-ról beszél. Egyetlen képviselő huszonhét állásban van. (Mozgás a balon.) Bankoknál s másutt 80 képviselő 191 állásban van. Egy másik ur tíz bankban van. Mikor teljesíthetik ezek képviselői teendőiket? Hogy indokolja meg itt az ő »igen«-jét.

Megtámadja az Adria-hajós társaságot, mely semmiképp sem felel meg hivatásának és zsebre vágja a szubvenziót. Miért? Mert képviselők ülnek benne. Itt van a Paragon. Mozdulópólizálja a hirdetést a vasutakon. Álljon fel az a képviselő, akit illet, czáfolja le, hogy nem kap-e ő busás fizetést azért, hogy azt a szerződést keresztülvigye!

Kiáltások jobbról: Ki az?

Rakovszky: Keressék maguk közt.

Münnich Aurél (föláll): Én vagyok, majd felelek. (Derűtség balról.)

Rakovszky: Örülök, hogy jelentkezett. Ha valakit a pénzügyi-bizottság tagjává kinevez-

nek, másnap a reggeli kávéja mellé megkapja egy banktól a kinevezését.

Tomosányi László: En még nem kaptam.

Rakovszky: Gajári egyszer az »izlés«-ről beszélt, mikor Ugronról volt szó. Nos, hát abból az izlésből, a mely megtűri, hogy valaki sertéshizlaló, egy művészeti társaságban igazgató-tanácsos, vasgyáros, waggon-kölcsönző legyen — nem kér. Ő meg van győződve, hogy a többség nem meri elfogadni a bizottság jelentését, mert fél a leleplezésektől s épen a leleplezések kiderítése végett — elfogadja a jelentést. (Tetszés a balon.)

Szell ígérete.

Szell Kálmán: Álláspontját már jelezte. Idegességet, azt hiszi, eddig nem mutatott. Közbeszólása nem idegességből történt. Közbeszól, mert magát érintve érezte. S ehez oly joga van, mint bárkinek. Amily hangon hozzá szól, olyan hangon viszonzozza. Rakovszky azt mondja, hogy azt a cikket, melyet felolvasott, valószínűleg a miniszterelnök sugalmazta s hozzá teszi: ha ezt tenné . . . , akkor szavát megszegte. No ha ebben nincs szánt-szándékos sértés, akkor nem tud ő magyarul. Ő azt a cikket se nem sugalmazta, se nem iratta. A Budapesti Hirlap oly független lap, melynek nincs szüksége, hogy megközelítse. Áttér ezután a paktumbeli tárgyalásokra, a melyeket a korona megbízásából folytatott. Hivatkozott tanukra, hogy a kormányzást illetőleg semmiféle paktum nem létesült. A paktum csak az akkori helyzet szánalására történt. (Zajos tiltakozás a balon.)

Es én ezt okmányilag bizonyíthatom. (Élénk felkiáltások. Nem áll, nagy zaj.)

Kiáltások: Személyi ígéreteket is tett.

Szell: Személyieket? Tessék vele előállni.

Rakovszky, Polónyi zajos kiáltásokba: Igen tett!

Bartha Miklós: En nem tudok ilyenről (Nagy zavar a balon, heves vitakozások.)

Szell Kálmán: Programomba bevettem az összeférhetlenségi törvényt, a viczinális vasuti törvény revízióját. En ezeket megígértem,

a legény. Már nagyon is soká tart és csodálkozom, hogy eddig is kibírtam. Nem ismered, azt mondd? Nem elégszer láttad, hogy mint az őrtült közeledtem hozzád és szívem csordultig volt valamivel, mit meg akartam mondani? Ilyenkor te mindig félrehuztad a szájadat és hátat fordítottál.

— Mi beszélni valóm lett volna veled? — szölt röviden a lány. Láttam ugyan, hogy ki akarsz velem kezdeni. De én nem akartam hirbe kerülni hiábavalóságokért. Mert férjemnek nem akarlak, sem téged, sem mást.

— Senkit? Nem mindig fogsz így beszélni. Mert a festőt visszautasítottad? Oh! akkor még gyerek voltál. Egyszer te is egyedül fogod magad érezni és amilyen bolond vagy, hozzámész majd akkor az első jött-menethez.

— Senki sem ismeri a jövőt — mondá a lány. Lehet, hogy fölfogásom megváltozik. Mi közöd hozzá?

— Mi közöm hozzá?! kiáltott a legény és felugrott a padról úgy, hogy a csónak majd felfordult. Mi közöm hozzá? Es te még ezt kérdezheted, mikor már tudod, hogy mit érzek? Nyomorult vége lesz annak, akire valamikor szívesebben nézel, mint rám!

— Talán eligérkeztem neked? Tehetek én róla, ha bolond vagy? Micsoda jogod van neked rám?

— Oh! kiáltott Antonino, persze nincs megírva, ügyvéd nem foglalta írásba, latinul, pecsétes levélben; de azt tudom, hogy annyi jogom van rád, mint a menyországra, ha derék ficzkó

voltam. Azt hiszed, majd eltűröm, hogy mással menj a templomba s hogy a lányok vállvonogatva menjenek el mellettem? Megérjem ezt a szegényt?

— Tégy a mit akarsz, — mondá a lány. Nem felek, bárhogy fenyegetsz. Én is azt teszem, amit akarok.

— Nem sokáig fogsz így beszélni, szölt a legény s reszketett minden ize. Vagyok olyan férfi, hogy életemet nem rontatom tovább bolond makacsággal. Tudod-e, hogy itt az én hatalmamban vagy és azt kell tenned, a mit én akarok?

A lány összeresztett és tekintete végigsiklott a legényen.

— Ólj meg, ha mersz, szölt lassan.

— Félmunka semmit sem ér, szölt a legény rekedt hangon; van a tengerben mindkettőnk számára hely. Nem segíthetek rajtad, gyermek — folytatta szinte szánalommal, — mintha álmában beszélne, — de le kell merülnünk mindkettőnknek egyszerre, most! kiáltott ordítva és hirtelen mindkét karjával megragadta a leányt.

De rögtön visszarántotta a jobb kezét: a vér bugyogott belőle — a lány mélyen beleharapott.

— Azt kell tennem, a mit te akarsz? kiáltott és ellökve a férfit, hirtelen kisiklott karjaiból. Lássuk csak, hatalmamban vagyok-e! ezzel kiugrott a csónakból és egy pillanatra eltűnt a mélységben.

Csakhamar újra felbukkant; szoknyája erő-

sen hozzátapadt, a vízben felbomlott haja nyakára nehezedett, kezével szorgalmasan dolgozott, és egyetlen hangot sem ejtve gyorsan uszott a part felé. Az ijedtség szinte megbénította Antoninót. Mozdulatlanul előrehajolva állt a csónakban, merev tekintettel nézve az uszót, mintha csoda történt volna. Majd megrázkódott, megragadta az evezőket és teljes erejével a lány után evezett, míg alatta a csónak fenekét vöröstre festette a kezéből csurgó vér.

Egy pillanat múlva utólréte, bármilyen gyorsan uszott.

— Az Istenért! kiáltott, gyere a csónakba! Örült voltam; Isten tudja, mi zavarta meg eszemet! Mint a villám, úgy nyílt át fejemen valami, úgy, hogy nem tudtam mit teszek és mit beszélek. Ne bocsáss meg, Laurella, csak életedet mentsd meg és gyere vissza a csónakba.

A lány tovább uszott, mintha semmit sem hallott volna.

— Nem juthatsz el a partig, még két méter földre van. Gondolj anyádra. Ha valami bajod esnék, meghalna rémületében.

A lány egy pillantást vetett a part felé: a távolságot nézte. Azután anélkül, hogy felelne, a csónak felé uszott és szélét megragadta. A legény felkelt, hogy segítsen neki: ujjasa, mely a padon volt kiterítve, a tengerbe csusszant, mikor a csónak a leány sulyától félrebillent.

Laurella ügyesen felhúzódott és elfoglalta előbbi helyét. Mikor Antonino a teányt biztonságban látta, újra evezni kezdett. A lány kicsa-

hogyan ezen az országgyűlésen e kérdéseket elintézem. A midőn a belügyi tárczával és a folyó ügyekkel végezni fogunk, akkor áttértünk ezen sürgős ügyek elintézésére. Engem tehát szöszegéssel semmiben sem lehet vádolni. (Élénk helyeslések.)

Az érdekeltek.

Légrády Károly személyes kérdésben szólal fel. Kijelenti, hogy semmiféle bank, semmiféle részvénytársaságnak nem tagja.

Mi van a nádor-kerttel? kiált **Rakovszky** s többen az ellenzékéről, — ez az ország ügye.

Légrády Károly: E közbekialításokra megjegyzem, hogy az a vétel, egy privát ügylet és a képviselői állásra egyáltalán nem bir befolyással.

Münnich Aurél (Zaj): Önök engem gyanusítanak, vádolnak, de hallgassanak is meg. A Paragon már tőkéje $\frac{1}{4}$ részét elvesztette s ő egyszerűen azt kérdezte a minisztertől: mi lesz az új szerződéssel? A miniszter azt felelte: majd új pályázatot ír ki s a ki a legjobb ajánlatot teszi, az kapja. Az ő állásairól büszke s mindaddig büszke lesz, míg a Ház ki nem mondja, hogy a képviselők csak született milliósok lesznek.

Apáthy Péter, az összeférhetlenségi bizottság előadója tiltakozik a **Rakovszky** vádjá ellen, hogy a bizottság »megbízhatlan.«

Öt perc szünet.

Szünet után többen szólaltak még föl minden oldalról pro és kontra. Ezután névszerinti szavazás következett s 37 szótöbbséggel elfogadták a jelentést.

Holnap az indemnitást tárgyalják.

A Budapesti Hírlap és az inkompatibilitás.

A képviselőház mai vitáján ismételten szóba kerültek azok a vehemens támadások, melyek méltán keltettek feltűnést, mert a B. H. a paktum óta teljesen kormánypárti lett.

Az első cikk, melyre **Rakovszky** hivatkozott egy hónappal ezelőtt jelent meg s élesen támadta azt a 43 képviselőt, kiket inkompati-

varta vizes szoknyáját és kirázta hajából a vizet. Eközben lenézett a csónak fenekére és észrevette a vért. Gyors pillantást vetett a kézre, mely úgy evezett, mintha nem is volna megsebezve. Nesze! szólt és odanyújtotta a legénynek kendőjét. A legény fejét rázta és tovább evezett. A lány fölállt, a legényhez lépett és kendőjével erősen bekötözte a mély sebet. Azután kivette kezéből, bárhogy ellenkezett is, az egyik evezőt, leült vele szembe, anélkül hogy ránézne, tekintetét erősen a véres evezőre szegezve, és hatalmas lökésekkel hajtotta a csónakot. Mindketten halványak és szótlanok voltak. Mikor a part közelébe értek, halászokkal találkozott, kik hálójukat akarták éjjelre kivetni a tengerben. Antoninónak jó estét kiáltottak és Laurellával ingerkedtek. Ők föl se tekintettek, szóval sem válaszoltak.

A nap még jó magasan ragyogott Procida fölött, mikor a kikötőbe értek. Laurella meg- rázta szoknyáját, mely utközben már majdnem megszáradt és a partra ugrott. Az öreg aszszony a rokka mellett, a ki már reggel is látta őket, mikor elindultak, most is a lapos tetőn állt. Mi van a kezeden, Tonino?! kiáltott. Jézus Mária, hiszen a csónak csupa vér.

— Semmi baj, commare, felelt a legény. Egy szög felhasította a kezemet. Holnapra már elmúlik. Az átkozott vér, mindjárt kibugygyan, hogy veszedelmesebbnek lássék a dolog.

(Vége köv.)

biliseknek tart, köztük különösen **Tisza István** grófot.

A másik támadás néhány napja jelent meg s ebben már a bizottságot is erősen támadja.

Szól pedig a következőképpen:

A Széll Kálmán reménysége, úgy látszik, beválik: január közepére készen lesz a költségvetéssel. A nagy szónokok és nagy verekedők, kivétel, nem jelentkeztek az általános vitában. **Tisza István** úgy van mint **Apponyi Albert**: távol tartja magát a Háztól. **Apponyit** még olykor látni egy-egy ülésen, a fiatal **Tiszát** azonban nem. Pedig a generális fiának volna egy és más elintézni valója az inkompatibilitási bizottsággal, a mely szeretne a szeme közé nézni a hajós, kőszenes, vasműves és bankos szakértőnek. Csakhogy **Tisza István** grófot ez a mindent elfátyolózó, *irgalmas nénikékből összealkotott*, minden közéleti sebet beflastromozó testület nem fogja maga előtt látni. Róla ítélő bíróság elé ő nem lép; személyét, kereseti viszonyait kényesen érinthető kérdésekre való személyes feleletadásra őt nem kaphatják meg. Egy középkori dolyfős oligarka büszkesége lakozik a kemény lelkében; az irgalmas nénikék feje, **Apáthy Péter** előtt nem hajlik meg. Elég, hogy egy rövidke levélben való nyilatkozat elküldésére érdemesítette képviselő kollegáit.

Ez a nagyuri eljárás kissé különösen érintette a szende testületet, baj azonban nem származik belőle: talán titkolt keserűséggel de be fogják flastromozni a **Tisza** grófok sebeit is. A Ház-folyosóján pedig sürűbben kezd föl-fölhangozni az elégedetlenség panaszos szava a klikkbeli urak ellen, a kik *szemérmelenül magukhoz kaparintottak minden színekurát* s inkompatibilitásaik révén lettek tekintélyekké és a szegényes helyzetben vergődő honatya-kollegák lenézőivé. A panaszkodók közt a héten **Schopenhauer** egy jellemző mondatát applikálták az inkompatibilis urakra: *más embertársaik zsirjával kenik a vadász-csizmájukat*. Szó esett egy honatyáról, előkelőről, a ki *hamis mérleggel dolgozó iparvállalat igazgatóságában* ült, nevét ezen a réven emlegetik a külföldi lapok is, mostanában pedig kijárt egy helybeli vállalatnak a kereskedelmi miniszternél valamit s e fáradságért külön tiszteletdíjat utalványoztatott ki magának: rongy ezerkétszáz koronát.

Es még több hasonló dologról esik szó naponta a suttogások és keserű panaszkodások sarkaiban. Egy politikus a **Tisza-rendszer**t ezzel e mondattal jellemezte: minden gazdasági törvényt meghoztak, a mely valakinek színekurát biztosított s minden törvényt meghoztak, mihelyt az valakinek a klikk emberei közül hasznot adhatott; a hetvennyolczadiki és a nyolczvannolczadiki gazdasági egyezménynél, azért bukott el a magyar közgazdasági érdeka mert győzött az inkompatibilitási érdek. Ezt a rendszert csak az inkompatibilitási törvény alapos reviziója s az általános választásnál megnyilatkozó nemzeti erő söpörheti el.

Az összeférhetlenségi törvényjavaslat tárgyalását, ha januárban végez a Ház a költségvetéssel, már február elején meg lehet kezdeni. A kormány, úgy tetszik, hamarabb elkészült a javaslat tervezetével, mint a törvény reviziójára kiküldött bizottság az adatok összegyűjtésével, a mely *soha egy pillanatig sem foglalkozott komolyan a dologgal*, mintha attól tartott volna, hogy utóléri az egyszeri ember sorsa. Az egyszeri emberé, a kinek juhait folyton folyvást bordta télidőben a farkas. Tiszser is hozzáfogott a farkas-verem megásásához, de

mindig megállott az első kapavágásnál, mivel félt, hogy egyszer éjnek idején nehéz fővel tántorogva haza, maga esik belé.

A szegényügy rendezése.

— A polgármester előterjesztése. —

Dr. Bulyovszky József, Nagyvárad város polgármestere óriási munkába fogott, a melyet ha sikerül kellő eredménnyel megoldani, nagy és elismerésre méltó dolgot végez, amiért hálás lehet e város közönsége.

A szegényügy rendezése egy ilyen városban, mint Nagyvárad, igen nagy akadályokba ütközik.

Utcáinkat ellepik a koldusok s ki vagyunk téve nemcsak a tolakodásnak, hanem igen könnyen a gorombaságnak is. Ha pontosan kipuhathatnánk, hogy honnét kerültek ide ezek a jól, rosszul öltözött szánadó alakok, csakhamar látnánk, hogy jó részük idegen, nem nagyvárad s közelebb-távolabb helyekről vándoroltak ide, ahol háborítlanul állhatják el az utcákat.

Emberi kötelesség, hogy az elesett, elnyomorodott, munkaképtelenné vált szerencsétleneiről minden város és község gondoskodjék; de arra semmiféle erkölcsi kényszer által nem lehet kötelezve egy saját szegényeivel már úgy is eléggé megterhelt város, hogy a minden felől ideözönlő szegényeket, koldusokat tartsa.

Ha a polgármesternek sikerül megtisztítani a várost az idegen szegényektől, már fél sikert ért el, amely után sokkal könnyebb lesz a szegényügy rendezése.

A kidolgozott szabályrendelet-tervezet, igen helyesen, felöleli az alamizsna megváltását, s aki e czimen járul a szegények eltartásához, az nem csak jótéteményt cselekszik, hanem mentve van a zaklatásoktól.

Ilyen rendelkezés már van az ország délvidekén. Aki bizonyos összeget fizet, kapujára jelző táblát függesztenek ki s ott tilos a koldulás.

Valószínűleg így akarja ezt a mostani szabályrendelet-tervezet is, mert azt alig hisszük, hogy a koldulás gyökeresen kiürítható legyen egy-hamar.

A tervezett szegényház nem lesz elegendő az összes koldusok és szegények befogadására, de ha ezt keresztül lehetne is vinni, könnyen úgy járnánk, mint Debreczenben történt. A szegényházból a szegények nagy része megszökött, hogy koldulás által egy kis apró pénzhez jusson.

A népkonyha intézménye, úgy a mint tervezve van, megfelelő lenne, azonban sem a szegényháznál, sem a városi vagy népkonyhánál a város valami sok anyagi segélyre nem számíthat, mert azok anyagi ereje teljesen igénybe van véve. A nőegyletek ugyanis a segélyezésnél a fősúlyt nem a koldusok és más teljesen elesett szegények istápolására fordítják, hanem inkább az u. n. házi szegényekre, akik nem mehetnek sem koldulni, sem a szegényházba. Ezekről jövőre sem vonhatják meg segélyüket.

A szegényadó kivetését nem helyeseljük, mert ezáltal a szegényebb, napról-napra élni alig tudó lakosság is sújtva volna. Már pedig amennyire emberbaráti kötelességnek tartjuk, hogy a gazdag, tehetős polgár hozzá járuljon a szegények segélyezéséhez, ép úgy elhibázott volna a szegény lakosságot ilyen teherrel meg- róni.

A szegényügy rendezéséről dr. *Bulyovszky* József polgármester terjedelmes szabályzatot dolgozott ki, a melyet a városatyák a város-házán a közigazgatási kiadóban átvehetnek.

A szabályrendelet-tervezetet részletes elő-terjesztés kapcsán tette át a polgármester a tanácshoz, hogy vegye tárgyalás alá.

A szabályrendelet-tervezetet kísérő elő-terjesztésből közöljük a következőket:

Az 1898. évi XXI. t. cz. illetve ezen törvény 8. és 14. §-a 5-ik pontja alapján kiadott, 1899. évi május hó 1-én 51000 b. ü. m. sz. alatt kelt rendelet értelmében a szegényügy rendezése, a város társadalmának bevonásával, a városnak levén kötelessége, a hivatkozott törvény és belügyminiszteri szabályrendelet utasításának betartásával s több hasonló városok eddigi intézményeinek felhasználásával a csatolt szabályrendeletet, — melynek czíme: »Szabályrendelet Nagyváros szegényügyének rendezéséről,« — elkészítettem s ezt szabály-szerű további tárgyalás végett a Tekintetes Tanácsnak ezennel bemutatom.

A 31 §-ból álló szabályrendelet-tervezetben legfőbb figyelemmel kellett lennem az eddigi nagy közterhekre, a város polgárainak vagyoni helyzetére; ennél fogva a 8-ik §-ban felsorolt jüvedelmi források oly természetűek, a melyek a város polgárait közvetlenül nagyobb teherrel nem járnak s közköltséget nem igényelnek. Különösen nagy súlyt fektetek arra, hogy a hatósági rendezés humanus céljáról a város minden egyes tehető polgára meggyőződve, anyagi erejéhez képest hozza meg áldozatát a humanizmus oltárára, a melyet eddig is — ámbár látszat nélkül — megtett; mert sajnálattal tapasztaljuk, hogy a százezreket kitevő alpitványok, adakozások s jótékony-sági egyletek dacára is a város szegényei az utcán, boltokban és házakban könyörögnek kegyadományért, gyakran szemérmét, vagyon és személybiztonságot veszélyeztetve s így méltán remélhetjük azt, hogy a hivatkozott 8-ik §-ban kitüntetett anyagi erő elégséges lesz a kérdés — a szegényügy — legalább is ez idő szerinti rendezésére.

A szabályrendeleti javaslat többi részei szintén olyanok, a melyek alkalmasok arra, hogy minden nagyvárosi illetőségű igazi szegény kellő gondozásban részesüljön s ez által a koldulás az egész város területén szigorúan beszüntetve lesz.

A szabályrendeleti javaslatnak a *Csesztivő-Dudek*-alapítványra vonatkozó rendelkezéseivel épen ezen alap megerősítését célozom s azon feltevés, hogy ezen alaphoz a város mint hatóság még annak előnyére sem nyulhat, téves, és ezen szegény polgárok és polgárnők gondozására létesített alapítvány érinthetlensége kizártnak tekinthető; minden esetre el lesz érve az, hogy a jelenlegi botránnyos állapot megszüntetve lesz.

A teljesen munkaképtelen és kolduló szegények elhelyezésére egyelőre elégnék tartom a *Csesztivő-Dudek*-alap tulajdonát képező, ugynevezett *Dudek-sikátor* részt, természetesen az alap rövidítése nélkül, ahol a népkonyha is elhelyezhető. Indokolom ezt azzal, hogy a jelenlegi hasonló szegények, a kiket a város tart elég magas árban, s akik Keresztési nyugalmazott rendőr-alisztnél találnak elhelyezést (számuk ez idő szerint 4), tehát a többi koldusaink részére is elegendő lesz ezen hely, különösen ha a többi kolduló szegények illetősége szabályszerűen, gyorsan fog megállapítani, s ha figyelembe fog még az is vétetni, hogy nem sokára rendeltetésének fog átadatni *Winkler* József cz. püspök, káptalani nagy prépost, városunk díszpolgárának nagylelkű adományozásából épült s már csaknem készen álló *koldus-ápoló intézet és apostolok háza*, hol a városi szegények legalább is 20 számig az eddigieken felül fognak elhelyezést nyerni; s ez alkalommal helyén lesz intézkedni a Tekintetes tanácsnak, hogy a most jelzett két jótékony intézet vezetőjét keresse meg, hogy a két ápolóháza való felvételeknél a helybeli illetőségű, elszegényedett polgárokra s polgárnőkre lenne tekintettel. Különben is a jelzett *Dudek*-féle sikátorban levő szegény házakban csakis a teljesen munkaképtelen szegények nyernének elhelyezést, mert a többi, félmunka erővel bírók a városban eddig is birt' lakásukban meghagyhatók

mindaddig, míg a város anyagi helyzete egy megfelelőbb szegényház felépítését lehetővé fogja tenni.

Azt hiszem, Tekintetes tanács, hogy az elmondottak és a szabályrendeleti javaslat alapján elég biztosítékot fognak nyújtani arra nézve, hogy a város jelenlegi helyzetével összhangzóan a törvényileg követelt szegényügy városunkban rendeztessék; hogy ez mielőbb bekövetkezhessék, indítványozom, hogy a szabályrendeleti tervezet, pénzügyi számítások végett, első sorban a főszámvevőnek kiadassék, az önkéntes adakozásra a felhívás, — a szabályrendeleti javaslat vonatkozó szakasza értelmében, — mielőbb megtéessék, s ha mindezen szükséges adatok beszerezettek, kéressék ki a pénzügyi, gazdasági és jogügyi bizottságok szakvéleménye is és az így kiegészített javaslat elfogadás végett a tanács mint állandó választmány utján a Tekintetes törvényhatósági bizottság elé vitessék.

A menyiben a tárgyalások kedvezőleg haladnának előre: a tanácsnak lesz hivatása hogy az életbeléptetésig a végrehajtáshoz szükséges menházi háziszabályzatot, a népkonyha felügyelői s a külső szegények felügyeletét megálla-pító szabályzatokat, valamint a városi rendőrség és illetőségi ügyosztálynak szükséges utasításokat kidolgoztassa s a szervezeti szabályunkon szükséges módosításokat előterjessze. Nagyvárodon, 1900. évi nov. 28-án.

Dr. *Bulyovszky* József,
polgármester.

Terjed a járvány.

— Hét halálalással. —

Körülbelül három hét óta van kimondva Nagyvárodon a kanyaró járvány s ez idő alatt nem hogy elnyomni sikerült volna, hanem még veszélyesebb jelleget öltött, ami még az orvosi karban is aggodalmat keltett. Mig az előbbi időkben enyhe lefolyású volt s egy halálozást sem okozott a kanyaró járvány, addig már december hóban alig 13 nap alatt 7 gyermeket ölt meg a kanyaró.

Különösen Várad-Ujvárosban nem bizonyult helyesnek a közegészségügyi bizottság több tagjának azon nézete, hogy a kanyaróval szemben ne tegyék meg a legszigorubb óvintézkedéseket, mert éppen ennek a felfogásnak az érvényesülése boszulta meg magát.

A járvány-bizottság tegnap délután ismét ülést tartott.

Dr. *Grósz* Albert elnökölt; jelen voltak: dr. *Konrád* Márk, dr. *Grósz* Menyhért, dr. *Baróthy* Ákos, dr. *Pap* Oszkár, *Stark* Gyula, dr. *Mayer* László, dr. *Berkovits* Miklós, *Rimler* Károly, *Nyiry* György, dr. *Munk* Béla, dr. *Nemes* Aron, *Alexander* Lajos és *Szűts* Dezső jegyző.

Miként áll a járvány.

Dr. *Baróthy* Ákos városi főorvos terjesztette elő jelentését, a mely nem a legörvendetesebb adatokat tartalmazza a kanyaró járványról. A jelentés szerint december hó 1-től 12-ig, vagyis tegnapig bezárólag *kanyaróban* megbetegedett Várad-Olasziban 25, Várad-Váralja Velence és Csillagvárosban 27 és Várad-Ujvárosban 108 gyermek. (Az elmúlt november hó folyamán, tehát egy teljes hónap alatt Ujvárosban 97 volt a kanyaró megbetegülés.)

A megbetegült gyermekek majd mind az egyes iskolákba vagy óvodákba járnak.

A fentebbi adatok határozottan azt mutatják, hogy a mig Olasziban apadt a kanyaró betegek száma, Ujvárosban rohamosan emelkedett.

De van még egy más figyelemre méltó jelenség is. A kanyaró járvány eddigi lefolyása szelid volt; most ezen jellege elveszett s kezd veszélyesebbé válni.

Ugyanis decemberig egy halálozást sem okozott, de már december első 12 napján 7 gyermek halt meg kanyaróban, vagy az ahhoz jött tüdőlob, füllob, vagy croup-ban.

Bejelenti továbbá a városi főorvos, hogy egyes igazgatóktól arról értesült, miszerint az egyes iskolákban a tanulók felénél is több hiányzik, részint mert betegek, részint a családjukban előfordult betegségek miatt el vannak tiltva az iskolától. Ily körülmények között, bár az iskola nincs bezárva, a tanítás hátrányt szenved.

Zárják be az iskolákat.

Ezek után és ezek alapján javasolja dr. *Baróthy* Ákos v. főorvos, hogy Várad-Ujvárosban az összes községi és felekezeti iskolákat, Várad-Olasziban pedig a róm. kath. elemi fiúiskolákat; továbbá az egész város területén levő óvodákat december 13-tól a jövő évi január hó 3-ig zárják be.

A javaslat kapcsán kijelentette még a főorvos, hogy jelenleg 8 kanyaró és 1 skarlát beteget ápolnak a Szent László járványkórházban.

A javaslatot egyhangulag elfogadták s az említett iskolákat és az óvodákat január 3-ig bezárták.

Dr. *Munk* Béla még azt kérte, hogy a bezárás ideje alatt az összes iskolákat és óvodákat alaposan deszinficiálják.

Erre nézve a v. főorvos megnöugtató ígéretet tett.

Az ülés végén dr. *Grósz* Menyhért felemeltette azon anomáliát, hogy egyes nagyvárosi gyakorló orvosok nem jelentik be az általuk konstataált kanyaró betegüléseket.

Dr. *Baróthy* Ákos v. főorvos már korábban felhívta a bejelentések pontos teljesítésére a gyakorló orvosok figyelmét. Felhívását ismételni fogja.

A nagyvárosi gyermek-kórház.

— Értekezlet a városi háznál. —

Egy áldott lelkű, nemes gondolkodású nagyvárosi polgár, néhai *Sztaroveszky* Imre majdnem másfél százezer koronára rugó vagyonát hagyta egy Nagyvárodon létesítendő szegény gyermek-kórház céljaira.

Ezt a nemes eszmét később a város agilis főorvosa: dr. *Hoványi* Ferencz karolta fel s igyekezett a humanus intézményt megvalósítani.

Az ügy lassan haladt azonban előre, főként, mivel a hagyományozott vagyon jövedelme bizonytalan ideig le volt kötve.

Dr. *Bulyovszky* József polgármester megválasztása után nem sokára kezébe vette a gyermek-kórház ügyét s a hagyatéki ügyének kedvező elintézése után szabályrendeletet alkotott a létesítendő gyermek-kórház részére.

Akként volt tervezve, hogy előre csak a megvett *Sztaroveszky*-féle ház nyugati kisebb részén az ócska épület átalakítása mellett egyelőre szűkebb keretben rendezik be a szegény gyermek-kórházat.

Dr. *Raisz* miniszteri osztálytanácsos, orsz. felügyelő meg is tekintette a terveket és az épületet, azonban kijelentette, miként az ócska épület még átalakítással sem felel meg a célnak s annak tervezett megvalósítását nem is engedi a miniszter.

Egyben azonban igen életre való tanácsot adott. Kijelentette, hogy ha a kórházi célokra teljesen alkalmas nagyobb épületet rendez be a város gyermek-kórházul, erre kérheti a város a belügyminisztertől a nyilvánosság

kimondását. Ez esetben annyi ágyat rendezhet be a város, amennyi fér. A szegény gyermekek ápolásáért az állam fizet az orsz. betegápolási alapból, míg a vagyonos betegek megfizetik az ápolási díjakat.

Ilyen módozat mellett az alapítvány kamata is, valamint a város által megajánlt évi 4000 korona is megmaradna.

Ez által azonban teljesen figyelmen kívül lett volna hagyva az a cél, amire *Sztaroveszky* Imre tekintélyes vagyonát hagyta.

Az alapítvány tisztán szegény gyermekek ápolására tételt, a melytől elvonni senkinek nincsen joga.

Az adott viszonyok mellett azonban minden polgárnak kötelessége a 3% betegápolási adót fizetni s így a szegények gyógykezelése teljesen az államra hárul.

A gyermek-kórház ügyében tartott értekezlet úgy véli megoldhatónak a kérdést, ha a szegény gyermekek után az államtól követelik a gyógyköltségek megfizetését, míg a *Sztaroveszky*-alapból a kevésbé vagyonosok gyermekeit gyógyíttatják.

Ez nagyon is helyén való, mert a tapasztalat azt mutatja, hogy az állam csak a teljesen szegények után fizeti ki, — sok huza-vona után — a gyógyköltségeket s a még oly kevés fizetést (2—3 száz frtot) élvezőket sem sorolja a szegények közzé.

A nyilvánosság mellett nagyon el fog kelni az alapítvány kamata, — sőt még kevés is lesz.

*

A Nagyváradon létesítendő gyermek-kórház ügyében tegnap délután értekezlet volt a városházán, a melyet dr. *Bulyovszky* József hívott egybe.

Jelen voltak: dr. Baróthy Akos, Darvassy Lajos, Ragány János, dr. Nemes Aron, Mertz Antal és Szűts Dezső jegyző.

Az előleges megbeszélés után tárgyalás alá vették a gyermek-kórházról szóló szabályrendeletet.

A nyilvános jellegű kórház czime lesz: »Nagyvárad városi *Sztaroveszky* alapítványi gyermek-kórház.«

Egyelőre 20 ágyval rendezik ke.

A kórházban az ápoláson kívül nagy súlyt helyeznek a bejáró betegeknek, akik ingyen orvosi ellátást és gyógyszert kapnak. — Nézetünk szerint ez lesz a legáldásosabb az egész intézményben.

A szabályzat szerint a rendelkezésre álló helyekre első sorban nagyvárad betegeket vesznek fel ápolás végett, felekezeti különbség nélkül.

A kórház fenntartását a gyógydíj térítmenyekből fedezik. Míg ezek befolytak, a *Sztaroveszky*-alap kamataiból előlegezik a kiadásokat.

Alapítóknak joguk van, az alapítványuk kamata erejéig beteg felvételét kívánni, s e felett a városi tanács határoz.

A kórház ügyeit az alakítandó kórházi választmány intézi, míg a felügyeletet a város közigazgatási bizottsága teljesíti.

A kórházban a terv szerint 1 orvosi és 1 műtő-szoba, 3 kórterem, 2 szoba az apácák részére és a mellék helyiségek lesznek. — Az ápolást az apácák végzik.

Végül beiktatták a szabályzatba a következőket:

Szegényebb sorsu ápoltak ápolási költségeit — amennyiben a törvény értelmében azokat az országos betegápolási alap megtéríteni köteles nem volna, — a *Sztaroveszky*-alapítvány időközi jövedelmei erejéig esetről-esetre hozandó tanácsi határozatok alapján a város közönsége fogja megtéríteni. Ezen czélból a *Sztaroveszky*-alapítvány gyarapítására további alapítványok és adományok elfogadtatnak.

Tisztviselőtelep Nagyváradon.

A csak pár héttel előbb megindított mozgalom, mely Nagyváradon egy tisztviselő-telep létesítését czélozza, igen örvendetes módon terjed. Ugy az állami, mint a közigazgatási tisztviselők szép számmal sorakoznak a kitzűött zászló körül. Pedig igen sokakat tart vissza a bizalmatlanság, mely egy ilyen nagyszabású vállalatnak természetesen nyomában jár.

E kis közlemény keretén belül nem lehet czélom e bizalmatlansággal szembe állnom. De szükség sincs rá, mert az magától elmúlik. A telep létesítésére alakult társulat lényegének ismertetése is fölösleges, mert a budapesti vezetőségétől kapott nyomtatványok, melyek közösen forognak, nagyjában előtárják a tudnivalókat.

Jelenleg csak rövidesen jelezni akarom a mozgalom mostani állását.

A budapesti kir. kereskedelmi és váltótörvényszéknél bejegyzett »*Tusculanum*« magyar tisztviselők országos házépítő szövetkezete működését megkezdette.

A szövetkezet székhelye Budapest, azonban jogosítva van a vidéken is létesíteni fióktelepeket helyi választmányok vezetése alatt.

A vállalat célja tagjai számára a szövetkezet által megszerzett, vagy annak rendelkezésére bocsátott területen családi házaknak lehető legolcsóbb törlesztési hitel mellett való felépítését lehetővé tenni. Esetleg már felépített családi házakat terhelő kölcsönöknek kedvezőbb feltételű törlesztéses kölcsönre való konverzióját kieszközölni.

Elhalálozás esetére a vállalat kebelében olcsó életbiztosítás köthető, mely a felépítendő házat tehermentesen juttatná az örökösöknek birtokába. Esetleges áthelyezésnél pedig egy kevés használati díj levonása után a törlesztésre fordított összeg visszaadatik. Vagy ha olyan helyre költözne a tisztviselő, hol az egyletnek már van telepe s esetleg gazdátlan ház állna rendelkezésre, az érték különbözet betudásával egyszerűen egy más házat kapna cserébe.

Az egyesületnek tagja lehet minden állami és közigazgatási tisztviselő, valamint minden állami alkalmazott. Egy kis részben pedig mások is.

A tagság egy *részjegy* jegyzéséhez van kötve, melynek ára 200 korona s a belépéstől kezdve havi 10 koronás részletekben törlesztendő.

Beiratási-díj 10 korona, de a most belépőknek elengedtetik.

A részjegyek felmondhatók és átruházhatók.

Az igazgatóság tagjai:
Álgya Sándor m. kir. honvéd huszárezredes, honvédelmi miniszteriumi osztály-vezető;
Borbély Vidor ügyvéd,
Harmos Gábor m. kir. közigazgatási ítélő bíró,

Kolozsváry Endre m. kir. posta- és táv-irda igazgató, (vezérgazgatósági osztály vezető),

Kugler Mihály ny. M. A. V. felügyelő, Kolozsvár város tiszteletbeli főmérnöke.

A felügyelő bizottság tagjai:
Ambrus Kálmán m. kir. földművelésügyi miniszteri tanácsos,

Harmos Béla M. A. V. felügyelő, igazgatósági osztály vezető,

Id. Korlánszky Gyula székes fővárosi számtanácsos.

A szövetkezetre nézve felvilágosítást adnak:

Borbély Vidor ügyvéd (Budapest VIII. Múzeum körút 18),

Dr. *Bosányi* István ügyvéd (Budapest VIII. Kerepesi-ut 11.),

Kugler Mihály mérnök (Budapest VI. Bajzatorca 4.),

Veress Zsigmond kir. kat. mérn. s. (Nagyvárad, Nagypereczes-utca 753.)

Az elmondottak kapcsán azon hivatalokat, a hová aláírási ivateket küldtem, kérem, hogy azokat hozzám minél előbb visszajuttatni méltóztassanak, mert óhajtható volna, hogy még a karácsonyi ünnepek alatt egy értekezlet volna tartható.

Ezen értekezlet idejét és helyét, mihelyt az össze hívható lesz, a helyi lapok révén köz tudomásra fogom hozni.

Veress Zsigmond.

UJDONSAGOK.

TAJÉKOZTATO.

Decz. 13. Városi közgyűlés, d. u. 8 órakor.

* **A kath. kör feloivasó ülése.** Tegnap este ülést tartott a kath. kör ünnepélyt rendező bizottsága, a melyen a téli programra vonatkozólag hoztak határozatokat. Ezek elseje egy január 20-án, Jézus neve napján tartandó ünnepélyre vonatkozik, a mely ünnepélyvel a szent év után az új század megnyitását Jézus nevével kívánják kapcsolatba hozni. Az ünnepélyen lesz alkalmi beszéd, szavaltat, énekszámok, melyek részletesebb megállapítására ötös bizottság küldetett ki. Ez a bizottság rövid idő alatt elkészül tervével s akkor a részletes programot is közzé fogják tenni.

* **A ker. szeretet műve.** A második charitatív konferenciát december hó 20-án este 5 órakor tartja meg *Prohászka* Ottokár dr. esztergomi theologiai tanár a Szent István-Társulat disztermében. Mint értesültünk, özv. *Pálffy* Pálné a konferenciák multával az azokon tartott beszédek egy füzetben kívánja kiadni, mely a Szent István-Társulat könyvkiadó hivatalában lesz kapható.

* **Javitják a Nagyhidat** A felső vashid, vagy általánosabban a Nagyhid fapadozata annyira összeromlott, hogy az utóbbi időben toldozni-foldozni kellett. Végre is belátták, hogy ez nem vezet célhoz s tegnap reggel a hid újra átburkolásához fogtak. Míg a munkálatok tartanak, a kocsiközlekedés szünetel a hidon.

* **Nem hagyta jóvá a miniszter.** A polgárságra fontos kérdés megoldását tervezte Nagyvárad városa a behívott katonák elszállásolásáról alkotott szabályrendelettel. Hosszu vita, élénk tanácskozás után el is fogadta a törvényhatósági közgyűlés a szabályzatot. A miniszter azonban azt nem hagyta jóvá, hanem egy sereg kifogás mellett visszaküldte a városhoz.

* **Eljegyzés.** *Frölich* József helybeli kereskedő szeretetre méltó művelt unoka hűgát, *Netyó* Mariska kisasszonyt folyó hó 9-én eljegyezte *Teleky* László m. á. v. raktárnok Nagyváradon.

* **Tisza Kálmán és a 48-as párt.** Dr. *Hoványi* Géza törvényhatósági tag, mint közöltük, indítványt nyújtott be Nagyvárad város törvényhatóságához, amelyben azt kéri, hogy a közgyűlés a város nevében feliratban üdvözölje 70. születésnapja alkalmából *Tisza* Kálmánt, városunk szülötét és országgyűlési képviselőjét. A nagyvárad 48-as párt vezéremberek eleintén akként tervezték, hogy a

közgyűlésben heves támadást intéznek úgy a Hoványi indítványa, mint Tisza Kálmán ellen. A nagyváradi 48-as függetlenségi párt tegnap este tartott értekezletén azonban más-ként határoztak a párt törvényhatósági tagjai. Megbízta az elnököt, hogy a párt nevében fejezze ki, miszerint Tiszát mint politikust nem ünneplik, hanem ahhoz hozzájárulnak, hogy a törvényhatóság mint Nagyvárad szülöttét és országgyűlési képviselőjét üdvözlje Tisza Kálmánt.

* **Az álmosdi rablás.** Az álmosi postakocsi kirablóit mindeddig nem sikerült még elfogni, dacára, hogy az összes környékbeli csendőrörsök széleskörű nyomozást indítottak meg a tettesek kézrekerítésére. A vizsgálatot a kir. ügyészség és a postaigazgatóság részéről is megindították, de eredménye eddig mindössze csak annyi, hogy a kiküldött postatitkár, **Vucskics László** megállapította, hogy 1050 korona pénzzállítvány veszett el s néhány kisebb értékű csomag. A vizsgálóbíró kihallgatta a kocsislegényt, a ki azt vallotta, hogy Álmosd és Érselind között, körülbelül a félúton az országúton útját állta több ismeretlen ember. Egy szót sem szóltak hozzá; hanem egyikük úgy fejbe ütötte őt, hogy eszméletét veszítve lebukott a kocsiról. Hogy azután mi történt, azt nem is sejtí. Ugy délután egy óra tájt tért magához az országút árkában. Bővebb felvilágosítást nem tudott adni.

A homályos ügyben a nyomozás tovább folyik.

* **A zenekedvelők hangversenye.** A zenei élvezetek tekintetében kiéhezett közönségünk nagy érdeklődéssel várja a zenekedvelők ez idei első hangversenyét, amely remek programjával valósággal meg fogja lepni e hangversenyeknek megerősödött törzspublikumát. A zenekedvelők három számot töltenek be és Vomácska József karmesterük vezetése alatt nagy buzgalommal készülnek hétfő és csütörtök esti gyakorlati próbáikon. A ma esti próbára vonatkozólag felkéröttünk a következő meghívó közlésére:

A Nagyváradi zenekedvelők Egyesülete működő tagjait tisztelettel kérjük, hogy a ma, csütörtökön este óra 8 kor a szokott helyen tartandó próbán pontosan és teljes számban jelenjenek meg. A hangverseny ideje közeledvén, fokozott buzgalomra van szükség.

Vomácska József,
karnagy.

Réz Mihály,
igazgató.

* **Nagy család.** A párisi postaigazgatóságot egy tolvaj szövetkezet 300.000 frankkal megkárosította. A tolvaj szövetkezet ugyanis mindig tudomással bírt arról, hogy egy külföldinek pénz érkezett restante. A mint erről a tolvaj szövetkezet értesült, utleveleket hamisított és így a pénzeket felvették. A múlt hónapban rájöttek erre a raffinált csalásra és a szövetkezet tagjait letartóztatták. A tolvaj szövetkezet tagjai Wolf Albert és Gross Arthur. A rendőrség letartóztatta őket.

* **Fegyházban meghalt ügyvéd.** *Mieszl* Lajos volt magyar-óvári ügyvéd szombaton, december 8-án a győri fegyházban meghalt. *Mieszl* Lajosnak kiterjedt irodája volt, de nem tudott a kártyaszerveződéstől megsemmisülni és ez a szenvedélye bajba döntötte. Sok ügyfelét megkárosította, pénzeiket fölvette, váltókat hamisított nevére. Büneiért 6 évi fegyházát kapott. Halála előtt öt nappal lázba esett, ágyba került és 8-án meghalt.

* **A reformátusok és a magyar kereszténység jubileuma.** *Antal* Gábor, a dunántúli református egyházkerület szuperintendense körlevélben elrendelte, hogy a magyar kereszténység és királyság kilencszázéves emlékünnepe alkalmából az év utolsó vasárnapján, vagyis december 30-dikán az egyházkerület minden templomában el adó istentiszteletet tartassanak.

* **Tisza Kálmán üdvözlése.** A várad-velencei népkör tegnap tartott ülésében Tisza Kálmánt 70-ik születésnapja alkalmával dísztaggá választotta s elhatározta, hogy a díszoklevelet küldöttségileg fogják neki átnyújtani e hó 16-án.

* **Krivány János bírái előtt.** Hétfőn kezdődik a *Krivány* János bűnperének tárgyalása. Előre láthatólag több napot fog igénybe venni ez a tárgyalás, melynek anyagát éveken át tartó vizsgálat dolgozta fel. *Krivány* beteg, megtörve várja ítéletét. Nemrég a Magyar Hirlap munkatársa járt nála Aradon, s az árvák kipurítottja ezt mondta neki:

— Mit bánom én, hogy mikor lesz az ítélet, csak már vége legyen. Nem várok irgalmat. Tudom, hogy elítélnek sok időre, megérdemlem. Kár, hogy a sirban fogom lenni . . .

De az alól most már aligha szabadul, hogy végig ne menjen a szegény útján. A főtárgyalást tizenhetedikére tűzték ki s előreláthatólag tömve lesz a tárgyaló terem, mivel már most kapkodnak a belépti jegyek után.

* **Halott a vonaton.** A szegedi vonaton, amely este tíz órakor indult el onnan, tegnap utközben hirtelen rosszul lett és meghalt egy huszonöt évesnek látszó uriaszony. Hogy kicsoada, még nem tudják. A kalauz azt mondja, hogy valami állami tisztviselő neje lehetett, mert kedvezményes jeggyel utazott. A jegyről azonban nem lehetett megtudni semmit, mert az ismeretlen úri asszony összetépte s ezért azt hiszik, hogy öngyilkos szándékból megmérgezte magát. Holttestét az orosházi kórházba vitték.

IRODALOM.

Az Örökimádás I-ső évfolyamának november havi füzeté megjelent. A jelen füzet a következő jeles dolgozatokat tartalmazza: *Evfordulón.* — Áldozáskor. Napot kérünk a virágokra. — A boldogságos Szűz Mária tisztelete. — Jelképek. — Az Örökimádás temploma országos bizottságának nagygyűlése. Titkári jelentés. — Oltáregyesületi ügyek: 1. A budapesti Oltáregyesület alapításának 42. évfordulója. 2. Komáromi Oltáregyesület jelentése. 3. Befolyt pénzek nyugtázása. 4. Tárgyak lajtsroma. — Az Oltáriszentség hívei: 1. Egy nagy király rendületlen hite. 2. Egy sokat mondó kép. 3. A legfőbb Szent-Szív társaság. — Irodalom. — Elhunytak. — Hirdetések.

SZINHAZ.

HETI MŰSOR.

Csütörtök: »Bibliás asszony.«

Péntek: »Három pár cipő.«

Szombat: »Kornevillei harangok.«

d. u. Csongor és Tünde.

Vasárnap este. Bibliás asszony.

Tosca.

A borzalmasságok hatnak; különösen hat a színház előre jelenti: nach nie da gewesen! Az igaz, hogy láttuk már Toscát 1896-ban Leszkay társulatától s ezért némelyek rossz néven vették a színházi nagyhangú kürtölést:

— Először Magyarországon!

De a reklám bevált. A közönség megtöltötte a színházat és borzadozott a nagyszámú és válogatott elhalálozások miatt.

Sardonnak ebben a darabban csak a hajmeresztő jelenetek kitalálásában ragyog a képzelő tehetsége. Öngyilkosság, gyilkosság, kinpad, kivégzés, mind a közönség előtt. Hajdanában nagyon meghatotta ez a naiv lelkeket, gyengébb szíveket ma is erőssé dobogásba hoz

Tosca szerelmének szomorú sorsa, véres tragédiája s ha valaki olyan vad szenvedélyvel tud alakítani, mint *Paulayné*, hát akkor még zajos tapsok is kaphatók. Egyik elfelejti, hogy az elébb még »drukkolt«, másik elfelejti, hogy bosszankodni akart a sok fölösleges ijesztgetés miatt s valamennyien tapsolnak a művésznőnek. *Paulayné* Toscája igazi, szenvedélytől égő olasz nő volt, a kinek gyűlöleténél nagyobb a szerelme, szerelménél erősebb a féltékenysége, mindez bevonva a külső vallásossággal. A mely felvonások végjelenetében neki volt szerepe, azokra felzúgott a tapsvihar.

Ez egyúttal kritika *Peterdy*, mint rendező fölött. *Sardou* darabjaiban a hatás titka abban rejlik, hogy az egyes felvonások valami riktóan csattanós jelenettel végződnek; ezt kell a rendezőnek még jobban kiéleznie s ezt nem láttuk pl. a második felvonásban. Pedig itt *Baldzs* Olgának (nápolyi királyú) jó játéka után hatásos végjelenete lett volna; elsielték a dolgot, ellapult a vége s nem tapsolt senki sem. Szinte azt sem tudtuk hamarjában, mi is történt hát tulajdonképp szegény nápolyi királynővel? — Annál nagyobb dicséret illeti *Peterdyt*, a színészt. *Scarpis* báró szerepében új oldaláról mutatkozott be: mint tehetséges intrikus. *Könyves* Jerő (Mario) különösen a harmadik felvonásban volt *Paulayné* mellett partnere; egyáltalán ez a felvonás volt az, a hol mind a hárman: *Paulayné*, *Könyves* és *Peterdy* igazán remekeltek — ha egyáltalán ilyen rémdrámában remeklésről szó lehet.

Kisebbszerepben jók voltak *Gáthy* Kálmán és *Szohner* Olga; szépségével és fényes öltözetével kitűnt *Batizfalvy* Gizella.

Nem olvastuk a darab szövegét s ezért nem tudjuk, kinek a tudatlansága folytán nevezték Szűz Mária képét Mária Magdolnának? Ha már ilyesmit színpadra visznek, ne tegyék magukat neveltségessé ilyen közönséges botlásokkal. K. A.

A kolozsvári Nemzeti Színház.

Budapestről jelentik, hogy *Megyeri* Dezső, a Népszínház főrendezője kapta meg a kolozsvári Nemzeti Színház bérletét.

A színház bérletére vonatkozó szerződés lényeges tartalma a következő: Az *intendánsi* állás véglegesen *megszüntetik* s helyébe egy öt tagú színházi bizottság lép, amelybe két tagot Kolozsvár városa választ, kettőt pedig a kormány nevében a főispán nevez ki. A bizottság elnöke a főispán maga. Ez a bizottság azonban csak arra lesz hivatva, hogy érintkezési kapcsolatot létesítsen a közönség és a színház vezetősége közt, imperatív hatásköre azonban nem lesz.

A szerződés négy esztendőre szól, de olyképpen, hogy ez az idő kombinálva van a felépítendő *új kolozsvári Nemzeti Színház* megnyitásával.

Az új színház megnyitása ugyanis 1902. október, vagy november havára van tervezve véve s a szerződés két évi időre feltétlenül biztosítja *Megyeri*nek az új színházat. Amennyiben tehát az új színház a tervezett időre el nem készülne, ez a két év attól az időtartamtól fogva számít, amelyben *Megyeri* az új színházat tényleg átveszi.

A szerződés még arra kötelezi az új igazgatót, hogy olyan társulatot szervezzen, amelynek személyi budgetje *havonként nyolczezer* forint, vagyis elsőrangú társulat tartására kötelezi.

Megyeri már 1901. április 4-ikén, *Virágvasárnap*kor kezdi meg működését a kolozsvári Nemzeti Színházban.

A Bibliás asszony. A színház nagyszerű szenzációja ma, csütörtökön jut újból a közönség elé a régi szereposztásban. A rendkívüli érdeklődésre való tekintettel az igazgatóság szombaton és vasárnap estére is a *Bib-*

újságot asszonyt tüzte ki előadásra. Érdekességét bizonyára fokozza az előadásnak az a sorozat új kuplé, amit Nyáray énekel.

Mintaférfj. A legközelebbi premier, mely a jövő hét játérendjében van elhelyezve, a *Mintaférfj* című kitűnő francia vígjáték, mely a Vigaszínház állandó műsordarabja. A bemutatóra nagy gonddal készült a társulat drámai személyzete.

Három pár cipő. Pénteken a *Három pár cipő* című pompás posszét eleveníti föl az énekes személyzet. A mulattató darabban — melynek bájós muzsikáját Milócker írta. — *Orley Flóra* játssza a fő női szerepet, mely a művésznőnek ismert alakítása.

REGÉNY-CSARNOK.

A szeretet angyala.

Írta: Lázár Gyula.

14.

Lekötelező mosolylyal fogadta egyeseknek azon megjegyzését, hogy neki nem lett volna szabad e pályára lépni, mert egyetlen élő férfi sarja a dicső Málnafalvyknak. Elgondolkozott az ilyenmő megjegyzéseken sokáig, de gondolatai mindig megnyugodtak a változhatatlanban...

Nagyban elősegítette Ivánban a hanyatlást külső szépsége. A női körök égis magasztalták az ifju tanárt, elhalmozták divatos bókokkal... Sűrű, erős háló egy fiatal szivve nézve, ha nő ajkairól hallja a kiténtető szót...

Kövesdre nem szívesen rándult ki, bár rövid két órai utat kelle megtennie, untatta a falusi csend, aztán meg Magda nem mutatta ki soha, hogy megegyezik nagyvárosi leánytársával, kik Iván szépségének tömjénezni szoktak. Beszéde hideg volt, mint a fagyos márvány, soha egy őszinte mosoly nem lebbent el ajkairól, ha a magasztalt ifjával beszélt, mintha azt akarta volna vele megérteni, hogy téged a világ szépeinek mond, de én megvetlek, mert magamat szebbnek tartom...

Iván most mégis nehezen válik meg falujától, kedveli a csendet, rajong a komoly tekintetű kastély után. Talán, mert Dabronczy Magda kedveli? Valóban, Ivánt meglepte Magda viselkedése. Ő, a ki előbb bizonyos fensőbbéssel társalgott a kedves rokon-nal, most egész testében remeg, ha néhány érdektelen szót váltanak egymással. Udvarias leereszkedéssel közelít a csinos fiatal szerzeteshez, szeméit zavartan sűti le, ha az ifju ragyogó tekintetével találkozik... Miért is kell Kövesdről távoznia...?

Alig hangzott el a hajnali harangszó, Iván magához vett a családi könyvtárból egy zöldkötésű könyvet s a rózsákertbe indult. Pompás illat ömlött el körülötte. A rózsák kinyílt levelein ott fénylett a harmat, a narciszszák nedves szirmain fényes éjjeli bogárkák pihentek. Tarka pillangók leeresztett szárnyakkal szenderegtek a bársonyos levelű szalagvirágokon. Hűvös reggeli lég bujkált a kert cserjéi között. Oly kellemes minden.

Iván térdére rakja könyveit s tenyerébe hajva fejt elbámul a virágok szinompáján. Majd a kastély karcsu tornyán akad meg tekintete. A nap aranyos fénye mindig mélyebbre száll rajta. Fölséges látvány, mint ifjodnak meg a komor falak a nap üde sugárfüdjében.

Iván elmélyed gondolataiba, átálmodja a multat, megállapodik néhány pillanatra a jelenél, betekint a talányos jövőbe s felsóhajt: Miért kell bölcsőmtől elszakadnom...?

(Folyt. köv.)

TAVIRATOK.

Öngyilkos vendéglős.

Arad, december 12. (Saj. tud. táv.) *Büchner* József, a *Vas* fogadó tulajdonosa még eddig ism. retten okból föbe lőtte magát ma délelőtt 11 órakor, s azonnal meghalt.

Milán házasodik.

Berlin, decz. 12. (Saját tud. távir.) Itteni Lapok azt a hirt hozzák, hogy Milán exkirály feleségül veszi báró Atzél Béla duszgazdag özvegyét. A házasságnak azonban van egy akadálya, még pedig az, hogy Milán és Natália elváltak ugyan egymástól, de a formasierü válás még fel van függesztve.

Sikkasztó pénztáros.

Temesvár, decz. 12. (Saját tud. táv.) A temesmegyei *Nehela* községben a pénztáros 10000 koronát elsikkasztott a községi pénztárból, s hogy sikkasztását észre ne vehessék, az aktákat petróleummal leöntvén meggyújtotta, minek következtében a pénztár is kigyulladt. Azonban még el sem oltották a tüzet, s már is kézrekerült a sikkasztó. A pénzt háznak padlásán meglelték, őt pedig letartóztatták.

Megczáfolt házasság.

Budapest, decz. 12. (Saját tud. táv.) A *Taaffe* Ilona grófnő esküvőjéről szóló híreket megczáfolják, a mennyiben az még azért sem történhetett meg, mert a grófnő válópöre még folyamatban van. Ha ennek vége lesz, akkor meg lesz az esküvő Budapesten, a hol a grófnő jelenleg időzik.

Felsőrséertő szerb miniszter.

Belgrád, decz. 12. Ma kezdődött meg a végtárgyalás Gencsics György volt belügyminiszter ellen, a kit felségsértéssel és a kormány nyilvános megsértésével vádolnak. A vádirat szerint Gencsics a felségsértést két levélben követte el, a melyeket Sándor királynak írt. Ezekben a levelekben, a melyeket a vádlott ez év augusztus és szeptember havában Abbáziából küldött a királynak, hat inkriminált passzus van. A vád alapja azonkívül egy szeptemberben kelt nyilatkozat, a melyet a vádlott egy bécsi lapban közzétett. A kormány nyilvános megsértését szintén az említett két levélben és a bécsi lapban közölt nyilatkozatban követte el a vádlott.

Az inkriminált részek a levelekből a következők:

1. Egyik levélben azt írja: A királyok nyilatkozatának helye lehet Perzsiában, vagy valamely keleti kánságban, de nem egy keresztény országban.
2. Hogy az eljárás, amit felséged követ, ugy felségedre, mint tanácsosaira nagyon sajnálatos.
3. A pillanatban, a midőn felséged földi boldogságának túlaradni látszó serlegét kiissza, ne feledje, hogy a másvilágon egyenlő mértékkel mérnek. (M. Táv. Ir.)

Szigligeti-Színház.

Folyószám 60.

Idénybérllet 58 sz

Nagyváradon, csütörtökön, 1900. decz. 13-án

Bibliás asszony.

Uj operette.

S Z E M É L Y E K :

III-ik Ernő, cziril király — Pintér Imre
Chartelroir márkí — — — Erdélyi Miklós
Bearugency herczeg — — — Nyáray Antal

Pontbichet fogadós	— —	Füredi József
Jolivet	— —	Kalmár József
Eugene	— —	Madas Pista
Chattelroir márkíné	— —	Forrai Ferike
Thea	— —	Lányi Edith
Marechailné	— —	Benkó Jolán
Sahr	— —	Batizfalvi
Carmen	— —	B. Horváth Irma

HELYÁRAK: Nagypáholy 7 frt. Földszinti és első emeleti páholy 6 frt. Másodemeleti páholy 4 forint. Zsólye 1 frt 50 kr. Kórszék 1 frt 20 kr. Támlászék 1 frt. Erkélyülés 1-ső sor 60 kr., közép 2-ik sor 50 kr., oldal 2-ik sor 40 kr. II. emeleti zártaszék 30kr. Földszinti állóhely 50 kr., diák és katonajegy 30 kr. Karzati állóhely 20 kr. Egy szinlap 10 kr.

Jegyek előre válthatók d. e. 10-től 12 óráig, d. u. 3-tól 5-ig. Esti pénztárnyitás fél 7, vásár- és ünnepnapokon este 6 órakor.

Színházi látások a ruhatárnál kaphatók bérbe, ára 30 kr.

A holnapi előadásra jegyek előre válthatók d. u. 3 órától 5-ig a rendes nappali pénztárnál.

Kezdeté 7 órakor, vége 10 órakor.

Holnap pénteken, decz. 14-én:

Három pár cipő.

Operette.

KOZGAZDASAG.

Az osztálysorsjáték mai húzásán a következő nagyobb nyereményeket sorsolták ki:

25.000 koronát nyert: 5498.

10.000 koronát nyert: 19194.

5000 koronát nyert: 51268.

3000 koronát nyert: 50431.

2000 koronát nyertek: 55069, 99318.

1000 koronát nyertek: 9605, 25130, 54992, 84568, 96451.

500 koronát nyertek: 2112, 21397, 22267,

33639, 45998, 58331, 58625, 72493, 98159.

300 koronát nyertek: 670, 4737, 7658,

16779, 18515, 21258, 24372, 28092, 28913,

34173, 40286, 41552, 52658, 45810, 51794,

60345, 62429, 65171, 79434, 83783, 90206,

94289, 99192, 99857.

A többi kihuzott számok 80 koronát nyertek.

Nagyváradai hetivásár.

Vásári árjegyzék a nagyváradai piacon 1900. decz. hó 11-ik napján tartott vásárban eladott természetmennyek és élelmiszereknek.

Tiszta buza: 13.20—12.80. Kétszeres buza 12.40—11.80. Rozs 12.80—12.10. Arpa 11.60—11.20. Zab 10.80—10.40. Tengeri: 9.80—9.40. Borsó 34.—. Lencse 42.—. Bab 15.—. Köleskása 24.—. Burgonya 3.70. 100 kiló lángliszt 25.50. zsemlyeliszt 24.50. fehérkenyér liszt 23.50, barnakenyér liszt 20.50. széna fuvarral 5.20, szalma 1.— Szalonna 104.—, 6 kiló zsup-szalma —16, 150 dkg alom-szalma —10. 1 köbm. búkkfa 6.50, tölgyfa 6.—, cserfa 6.80, 100 kiló marhahus —.96, öntött gyertya —.84. Lámpaolaj —.82. 1 liter ó-bor 1.—. Uj-bor —.80. Pálinka —.72, Szilva-pálinka 1.60. Szesz 2.—. 1 mm. kőso 21.50, nyers fagyú —.48. olvaszt. fagyú 72.—, szappan 48.—, mosott birka gyapju —.—, magyar gyapju —.—. Egy hektoliter ó-bor 66.—, uj bor 54.—, mész 2.20, kemény faszén 3.20, puha faszén 3.—, kendermag 21.—. köles 13.—, repce —.—, dió 52.—, mogyoró —.—, aszalt szilva 42.—. Egy kilogramm savanyu káposzta 20, szalonna 1.18, sertéshus —.96, juh-hus 64, veres hagyma 14, fog-hagyma 36, bors 2.40, paprika 2.20, barnakenyér 20. Egy liter kőolaj 48, mm. búkköny —.—, 1 mm. luczernamag —.—, 1 mm. löhere —.—, 1 mm. burgondi —.—.

Marha ártáblázat 1900. decz. hó 11-ről. Egy pár első rendű jármás ökör 640—700, egy pár másodrendű jármás ökör 470—600, egy pár harmadrendű jármás ökör 260—460, 1 drb fejős tehén 100—270. 1 drb vágó ökör 250 kgr. 160—230. 1 drb vágó tehén 150 kgr. 120—180, 2 drb. veres borju 28—48, 1 drb. fél éves borju

36—52, 1 drb egy éves borju 48—72, két éves borju 60—180. 1 drb hizott sertés 76—128. 3 pár fél éves 28—34, 1 pár egy éves sertés, 38—62, 1 pár két éves sertés 66—140. 1 drb igás ló 120—320, 1 pár ökörbőr 40—50, 1 pár tehénbőr 26—34. 1 pár bojubőr 10—20, 1 pár lóbor 10—18.

Forgalmi kimutatás 1900. évi decz. hó 11-ről. Tiszta buza körülbelül 1800 hltr, kétszeres buza 370 hltr, rozs 700 hltr, árpa 400 hkl, zab 600 hltr, tengeri 1700 hltr, burgonya 860 hltr. Lásbas jószágok: Hizott sertés mintegy 700 drb, félhizott 1200, sovány 380, süldő 1200, malacz 1400, hizott marha 45, jármás ökör 1000, fejős tehén 670, borju 500, bivaly 18, juh és kecske 240, ló 1450.

Reich Jenő és Társa

Tőzsde jelentése.

— A »Tiszántul« eredeti távirata. —

Határidők.

	Budapest, decz. 12.
Buza októberre	7.64
Buza áprilisra	7.89
Tengeri	4.90
Rozs ápr.	7.15
Zab ápr.	5.61
Káposzta, repce, aug.	

Értéktőzsde.

	Budapest, decz. 12.
Osztrák hitel	669 20
Magyar hitel	679 50
Allamvasut	668 50
Rimamurányi	490 50
Magyar jelzálog	487 50
Salgótarjáni	
Wagon-kölcsön	

Hivatalos árfolyamok

a budapesti Áru- és értéktőzsdén 1900. decz. 12-én.

Magyar aranyjárdék 4%	97.—
Magyar koronajárdék	92.—
Magyar vasúti kölcsön aranyban 4 1/2%	99 50
Magyar vasúti kölcsön ezüstben 2 1/2%	99 25
Magyar keleti vasúti államkötvény 1876-ból	98 50

Magyar földterhermentesítési kötvény 4%	91.25
Italmérségi jog megváltási kötvény	98.70
Horvát-szlavónföldterhermentesítési kötvény	92.50
Magyar nyereség-sorsjegy-kölcsön	167.75
Tiszaszabályozás szejedi sorsjegyek kölcsön	189.50
Osztrák járadék papirban	97.75
Osztrák járadék ezüstben	97.75
Osztrák járadék aranyban	98.—
Osztrák korona járadék	98.50
Osztrák államsorsjegyek	185.—
Osztrák magyar bank részvény	16.90
Magyar hitelbankrészvény	680.—

Osztrák hitelintézet részvény	664.—
Párisi vista	95.70
20 frankos arany (Napoleon d'or)	19.16
Németbirodalmi márka	117.60
London vista	240.80
20 márkás arany	28.52

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

Felhívjuk a nagyérdemű közönség szives figyelmét

rendkívüli nagy karácsonyi kiárulásunkra

miáltal alkalmat nyújtunk tisztelt vevőinknek nem csak *divat, rövidáru, szőnyeg* és *egyéb áruink olcsó beszerzésére*, hanem alkalmat nyújtunk különösen ez idén

olcsó kelengyék bevásárlására is,

nevezetesen: *vászon és sifon női ingek, nadrágok, köntösök, szoknyák, velez (barchent), női fehérnemű, ágykészletek, asztal és kávé terítékek és egyéb kelengye cikkekben rendkívüli előnyös kiárulást* rendezünk.

Tisztelt vevőinknek ezen hirdetésünket különös figyelmébe ajánlva, vagyunk

teljes tisztelettel

KUNZ JÓZSEF és TÁRSA,
Nagyvárad, Szt. László-tér 1.

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban.

SZENT LÁSZLÓ KÖNYVNYOMDA R. T.

Nagyvárad, Apáczá-utca 3. szám.

Művek,
folyóiratok, hirlapok,
vonalzatok,
gazdasági nyomtatványok,
egyházi, községi
és egyéb
hivatalos nyomtatványok,
körlevelek,
levélborítékok.

Elvállal és készít:
izléses kivitelben
mindennemű
nyomdai munkákat
jutányos árak mellett.

Vidéki rendelések gyorsan és pontosan eszközöltenek.

Levélfejek,
számlák, falragaszok,
báli meghívók,
tánczrendek, étlapok,
naplók,
palaczkfeliratok,
névjegyek,
gyászlapok
stb. a nyomdai szakba
vágó nyomtatványok
készítése.

A lat. és gör. szert. kath. egyházmegyei nyomtatványok

raktára.

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban.